

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2016-08-16 Nr. 4D-2016/2-733

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2016-05-16 gavo X, (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų netinkamų veiksmų (neveikimo), keičiant Pareiškėjo deklaruotos gyvenamosios vietos adresą.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[Savivaldybės administracijos] Urbanistikos ir architektūros skyrius mane informavo, kad, atsižvelgdamas į VĮ Registrų centro Adresų registro departamento 2014 m. lapkričio 10 d. raštą Nr. (1.1.30.) s-4520, [...], [Savivaldybės administracijos] direktorius 2015 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. A-706 pakeitė mano gyvenamąjį adresą [...] į [...] ir įregistravo jį Adresų registre“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Adreso pakeitimo priežastimi [...] nurodoma, kad „*buvo pažeista eilės tvarka*“. Tokiu būdu vieno nekvalifikuoto ir neatsakingo [Savivaldybės administracijos] Urbanistikos ir architektūros skyriaus darbuotojo kažkada padaryta klaida, tapo priežastimi sukomplikuoti visą mano ir mano šeimos ekonominį, finansinį ir dvasinį gyvenimą, nutraukti tarptautinius ryšius, suardyti visuomeninius ir darbinius santykius. [...]“

2.3. „[Savivaldybės administracijos] Urbanistikos ir architektūros [skyrius] apie adresato pakeitimą neinformavo visų šalies bankų, lizingo ir draudimo kompanijų, Sodros, teismų ir teisėsaugos institucijų, notarų įstaigų, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Regitros ir kitų valstybinių institucijų, daugelio Lietuvos ir pasaulio kurjerio tarnybų [...], kurios mane aptarnauja, su kuriomis yra sudarytos įvairios atsakingos sutartys, kurios man pateikia savo sąskaitas bei pranešimus. [...]“

2.4. „Urbanistikos ir architektūros skyriaus pranešime man nenurodoma, kokios šiuo atveju bus draudiminės pasekmės, nes su draudimo bendrovėmis yra sudarytos sutartys adresu [...]. [...]“

2.5. „Šiuo metu man peršamas adresas [...] taip pat gali būti dar viena [Savivaldybės] darbuotojų padaryta klaida, nes vadovaujantis LR vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. 1 V-57 7 punktu, namų numeracija turi būti žymima nuo gatvės pradžios didėjančia tvarka link miesto pakraščio (dešinėje gatvės pusėje nelyginiai numeriai). [...], [...] numeriu yra įregistruotas [...] kaimyno A sklypas, kurio pagrindu yra suformuota gatvė. [...]“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo: „[...] apginti mano ir mano šeimos [...] teises prieš [Savivaldybės administracijos] savivalę ir grąžinti senąjį adresą – [...]“.

4. Su skundu, be kita ko, pateikta:

4.1. VI Registrų centro Adresų registro departamento 2014-11-10 raštas Nr. (1.1.30)s-4520, adresuotas Savivaldybės administracijai (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:

4.1.1. „[...] [...] adresai [...] [...] pažeidžia adresų eilės tvarką gatvėje, t. y. neatitinka [Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo] 7 punkto reikalavimų.“

4.1.2. „Registrų centras, vykdydamas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 24 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatytą pareigą, skiria terminą iki 2015 m. kovo 2 d. trūkumams ištaisyti, t. y. vadovaujantis [Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo] 18.6 punktu, pakeisti aukščiau nurodytų [...] g. adresus.“

4.1.3. „Pasibaigus nustatytam terminui ir nepakeitus aukščiau minėtų adresų, valstybės įmonė Registrų centras [...] imsis priemonių nustatytoms klaidoms ištaisyti.“

4.2. Savivaldybės administracijos 2015-04-22 raštas Nr. 70-2-985, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:

4.2.1. „Informuojame, kad, vadovaujantis Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. Įsakymu Nr. 1V-57, 7 [punktu], atsižvelgdami į valstybės įmonės Registrų centro Adresų registro departamento 2014 m. lapkričio 10 d. raštą Nr. (1.1.30)s-4520, [...] gatvės adresu numeravime buvo pažeista eilės tvarka, todėl [Savivaldybės administracijos] direktoriaus 2015 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. A-706 adresas [...] pakeistas į [...]. Minėtas adresas įregistruotas Adresų registre.“

4.2.2. „Dėl adreso pakeitimo informuota Gyventojų registro tarnyba, AB „B“, AB „C“, UAB „D“, UAB „E“, AB „F“, AB „G“, AB „H“, UAB „K“. Dėl pastatų numerių gamybos ir pritvirtinimo prašome kreiptis į Miesto tvarkymo skyrių [...]“

4.2.3. „Jei nesutinkate su šiuo atsakymu, galite jį skųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

4.3. Savivaldybės administracijos 2015-05-15 raštas Nr. (33.205)2-2397, adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:

4.3.1. „Atsakydami į Jūsų 2015 m. gegužės 6 d. prašymą, pakartotinai informuojame, kad, vadovaujantis Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo, [...], 7 punkto reikalavimu, [...], [taip pat] atsižvelgdami į valstybės įmonės Registrų centro Adresų registro departamento 2014 m. lapkričio 10 d. raštą Nr. (1.1.30)s-4520, [...] gatvės adresų numeravime buvo pažeista eilės tvarka, todėl [Savivaldybės administracijos] direktoriaus 2015 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. A-706 adresas [...] pakeistas į [...]. Minėtas adresas įregistruotas Adresų registre.“

4.3.2. „Dėl adreso pakeitimo informuota Gyventojų registro tarnyba, AB „B“, AB „C“, UAB „D“, UAB „E“, AB „F“, AB „G“, AB „H“, UAB „K“.

4.3.3. „Jei nesutinkate su šiuo atsakymu, galite jį skųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į **Savivaldybės administraciją ir VI Registrų centrą.**

6. Iš Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „Valstybės įmonės Registrų centro Adresų registro departamentas 2014 m. lapkričio 10 d. raštu Nr. (1.1.30.)s-4520 informavo Savivaldybės administraciją, kad [...] gatvėje, adreso numeriai neatitinka Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-57 patvirtinto Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo ir pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo (toliau - aprašas) reikalavimų: „[...] adresai [...], [...] pažeidžia adresų eilės tvarką gatvėje, [...]“ ir vykdydamas įstatymu nustatytą pareigą pareikalavo ištaisyti rašte nurodytus neatitikimus [...]. Rašte paminėtas ir kiti adresai pakeisti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. A-706, laikantis apraše nurodytų procedūrų [...].“

6.2. „Aprašo 39 punkte numatyta galimybė „informuoti gyventojus ir kitais būdais“. Dėl itin didelio keičiamų adresų kiekio Kauno mieste, Savivaldybės administracija neturi galimybės asmeniškai informuoti kiekvieną gyventoją apie pasikeitusį adresą ir vykdydama šią įstatymu priskirtą funkciją vadovaujasi ir vykdo aprašo 38 punkte nurodytas gyventojų informavimo procedūras.“

6.3. „Vadovaujantis aprašo 38 punktu, informacija apie pradedamą rengti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą dėl adresų objektų numerių keitimo ir panaikinimo [...] gatvėje, Kaune, buvo skelbta viešai: 2015-02-23 Šilainių seniūnijos patalpose [...] ir 2015-02-23 Savivaldybės interneto svetainėje www.kaunas.lt *urbanistika/adresų ir gatvių pavadinimų suteikimas (keitimas)/skelbimai [...].*“

6.4. „Atsižvelgiant į aprašo 44 punkto nuostatas, Pareiškėjas papildomai apie pakeistą adresą informuotas Savivaldybės administracijos Urbanistikos ir architektūros skyriaus 2015-04-22 raštu Nr. 70-2-985 [...].“

6.5. „Vadovaujantis aprašo 42 punktu, informacija apie priimtą sprendimą dėl [...] gatvės pakeistų adresų buvo paskelbta 2015 m. kovo 26 d. viešai Šilainių seniūnijos patalpose [...] ir Savivaldybės interneto svetainėje www.kaunas.lt *urbanistika/adresų ir gatvių suteikimas (keitimas)/skelbimai, [...].* Valstybės įmonės Registrų centro Adresų departamentas apie įregistruotus adresus informavo 2015-03-24 [...].“

6.6. „[...] Adresų registre pakeitus adresą ar įregistravus naują adresą, adresai keičiami arba įrašomi neatlygintinai Nekilnojamojo turto registre ir Juridinių asmenų registre, todėl dėl tokių duomenų įrašymo ar pakeitimo kreiptis į valstybės įmonės Registrų centrą gyventojams nereikia. Atliekant nekilnojamojo turto sandorius notarai ir visų kitų institucijų (bankai, lizingo ir draudimo kompanijos, Sodra, teismai ir kt.) gauna atnaujintus nekilnojamųjų daiktų adresų duomenis. Atnaujinti minėtų pagrindinių valstybės registrų duomenys automatiškai perduodami visiems susijusiems registrams ir valstybės informacinėmis sistemoms, be to Pareiškėjas apie pasikeitusį Adresą papildomai gali informuoti institucijas.“

6.7. „Pareiškėjo teiginys, kad tokiu pačiu adresu [...] įregistruotas kaimyno žemės sklypas nepagrįstas, nes duomenų Nekilnojamojo turto ir Adresų registre apie kitą adresą tokiu pačiu numeriu nėra.“

6.8. „2015 m. gegužės 6 d. (Reg. 2015-05-11 Nr. R13-729) [...] Pareiškėjas kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių dėl pakeisto adreso. Savivaldybės administracija atsakė Pareiškėjui 2015-05-15 raštu Nr. (33.205)R-2397 [...].“

6.9. „Savivaldybės administracija, vykdydama vieną iš savarankiškųjų Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) funkcijų, direktorius įsakymu pakeisdama [...] adresą, vykdė aukščiau įvardytą Registrų centro nurodymą, siekiant ištaisyti netikslumus gatvės adresų numeravime. [...].“

6.10 „VĮ Registrų centras 2014 m. lapkričio 10 d. raštu Nr. (1.1.30.)s-4520, vadovaujantis aprašo 18.6 [punktu], nurodė ištaisyti išvardintas klaidas [...] g. adresų numeravime, kuo remiantis Pareiškėjas ir buvo informuotas 2015-04-22 raštu Nr. 70-2-985. [...]“

6.11. „[...] adresų, atitinkančių nustatytus teisės aktų reikalavimus, suteikimas ypač aktualus operatyvinių ir avarinių tarnybų darbui, įvairių mokestinių pranešimų, prekių pristatymui, pašto, kurjerių paslaugų teikimui, deklaruotos gyvenamosios vietos, todėl adresų keitimas yra būtinas, kad suteikti adresai būtų greitai ir lengvai surandami gatvėje ar gyvenamojoje vietovėje. [...] tinkamas ir savalaikis adresų suteikimas ir pakeitimas išsprendžia kylančias problemas visam laikui.“

7. Iš VĮ Registrų centro pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

7.1. „Valstybės įmonė Registrų centras, 2014 metais nagrinėdamas Savivaldybės pateiktus dokumentus dėl adresų suteikimo, nustatė, kad [...] g. yra adresų, kurie neatitinka teisės aktų reikalavimų.“

7.2. „[...] Numerių pastatams, patalpoms ir butams suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo (toliau - Aprašas), patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-57, 7 punkte nurodyta, kad numeriai žemės sklypams, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatams ir jų kompleksams suteikiami iš eilės didėjimo tvarka nuo gatvės pradžios taško. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad [...] [Pareiškėjo] žemės sklypas su jame esančiais pastatais turi adresą [...], tačiau jis yra tarp adreso [...] ir adreso [...]“

7.3. „Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 24 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatyta pareiga, valstybės įmonės Registrų centro Adresų registro departamentas (toliau - Departamentas) 2014 m. lapkričio 10 raštu Nr. (1.1.30.)s-4520 informavo Savivaldybės administraciją apie nustatytus klaidingus [...] g. adresus ir skyrė terminą trūkumams ištaisyti, t. y. vadovaujantis Aprašo 18.6 punktu, pakeisti adresus, kurie neatitinka teisės aktų reikalavimų.“

7.4. „Savivaldybės administracija, atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasi Aprašo 18.6 punktu, kad turi pakeisti adresus, kurie neatitinka Aprašo ir/ar Adresų formavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 2092, reikalavimų, 2015 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. A-706 pakeitė 46 klaidingus [...] gatvės adresus ir šį sprendimą tą pačią dieną pateikė Departamentui. Vadovaujantis minėtu įsakymu, 2015 m. kovo 24 d. adresas [...], buvo pakeistas į adresą [...], Adresų registre ir, vadovaujantis Adresų registro nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 715, 30.2 punktu, Departamentas informavo Savivaldybės administraciją apie atliktus adresų pakeitimus. [...]“

7.5. „Atsižvelgiant į tai, kad gyventojų informavimas apie numatomą adresų suteikimą, keitimą ar panaikinimą yra savivaldybės funkcija, Departamentas Pareiškėjo neinformavo.“

7.6. „[...] Atsižvelgiant į tai, kad gyventojų informavimas apie suteiktus, pakeistus ar panaikintus adresus yra savivaldybės funkcija. Departamentas Pareiškėjo taip pat neinformavo.“

7.7. „[...] Nekilnojamojo turto registre yra įregistruotas kitos paskirties žemės sklypas, kurio naudojimo būdas yra inžinerinės infrastruktūros teritorijos (registro Nr. [...]), kuriam nėra įrašytas ir Adresų registre neįregistruotas adresas bei A nuosavybės teise priklausančios kitos paskirties žemės sklypas su statiniais (registro Nr. [...]), kuriems įrašytas ir Adresų registre įregistruotas adresas [...]. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Pareiškėjo teiginys, jog [...] numeriu yra įregistruotas ir kaimyno sklypas, kurio pagrindu yra suformuota gatvė, neturi jokio pagrindo. [...]“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

8.1. Istatymai:

8.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

12 straipsnis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

8.1.2. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

3 straipsnio 1 dalis – „Įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją. [...]“

4 straipsnis – „Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais: 1) *informacijos išsamumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; 2) *tikslumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; 3) *teisėtumo*, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais; [...]; 5) *pagalbos*, reiškiančios, kad visuomenei teikiama pagalba pasinaudoti galimybe gauti informaciją.“

8.1.3. *Vietos savivaldos įstatyme* nustatyta:

6 straipsnio 1 dalis – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: „[...]“; 27) adresų suteikimas žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, pastatams, butams ir kitoms patalpoms, pavadinimų suteikimas gatvėms, savivaldybės teritorijose esantiems pastatams, statiniams ir kitiems objektams, šių adresų ir pavadinimų keitimas ar panaikinimas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka; [...]“

8.1.4. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]“

8.2. **Kiti teisės aktai:**

8.2.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011-01-25 įsakymu Nr. 1V-57 (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014-03-13 įsakymo Nr. 1V-178 redakcija) patvirtintame *Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos apraše* reglamentuojama:

7 punktas – „Numeriai žemės sklypams, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatams ir jų kompleksams suteikiami iš eilės didėjimo tvarka nuo gatvės pradžios taško, nustatomo pagal Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu. Pagal gatvės ašinės linijos kryptį dešinėje gatvės pusėje paprastai suteikiami nelyginiai numeriai, kairėje pusėje – lyginiai numeriai.“

18 punktas – „Žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų ir jų kompleksų numeriai keičiami: [...]; 18.6. kai esantys žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų numeriai neatitinka aprašo ir/ar Adresų formavimo taisyklių reikalavimų. [...]“

38 punktas – „Savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas informuoja gyventojus apie numatomus suteikti, pakeisti ar panaikinti žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius, paskelbdama viešai seniūnijos patalpose (ten kur seniūnijos yra įsteigtos), savivaldybės interneto svetainėje ir skelbimų lentose (ten, kur jos oficialiai įrengtos). Sprendimas priimamas ne anksčiau kaip po 10 darbo dienų po informacijos apie numatomus suteikti, pakeisti ar panaikinti numerius žemės sklypams, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatams, jų kompleksams, butams, patalpoms ar korpusams paskelbimo gyventojams.“

39 punktas – „Savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas apie numatomus suteikti, pakeisti ar panaikinti žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius papildomai gali informuoti gyventojus ir kitais būdais.“

42 punktas – „Savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Adresų registro tvarkymo įstaigos pranešimo apie įregistruotus ar panaikintus adresus gavimo, informuoja gyventojus apie suteiktus, pakeistus ar panaikintus žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius, paskelbdama viešai seniūnijos patalpose (ten kur seniūnijos yra įsteigtos), savivaldybės interneto svetainėje ir skelbimų lentose (ten, kur jos oficialiai įrengtos).“

44 punktas – „Savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas apie suteiktus, pakeistus ar panaikintus žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius papildomai gali informuoti gyventojus ir kitais būdais.“

8.2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-23 nutarimu Nr. 2092 patvirtintose *Adresų formavimo taisyklėse* reglamentuojama:

3 punktas – „Adresas valstybės ir savivaldybių informacinėse sistemose yra skaitmeniniais kodais ir tekstiniais duomenimis išreikšta konkreti fizinio asmens gyvenamoji vieta, juridinio asmens buveinė ar nekilnojamojo daikto buvimo vieta Lietuvos Respublikos teritorijoje.“

4 punktas – „Adresų objektai yra šie: [...]; 4.3. pastatai ar jų kompleksai, kurie yra arba gali būti suformuoti kaip atskiras nekilnojamas daiktas; [...].“

8.2.3. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (redakcija, galiojusi iki 2015-09-01) buvo reglamentuojama:

30 punktas – „Asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje.“

Tyrimo išvados

9. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–7 punktai), į teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 8 punkte, konstatuotina:

9.2. Pareiškėjas su skundu kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai pakeičiant Pareiškėjo deklaruotos gyvenamosios vietos adresą.

9.3. Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir VĮ Registrų centrą.

10. Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 27 punkte kaip viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra įtvirtinta adresų suteikimas žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, pastatams, butams ir kitoms patalpoms, pavadinimų suteikimas gatvėms, savivaldybės teritorijose esantiems pastatams, statiniams ir kitiems objektams, šių adresų ir pavadinimų keitimas ar panaikinimas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Kaip reglamentuojama Adresų formavimo taisyklių 3 punkte, *adresas* valstybės ir savivaldybių informacinėse sistemose yra skaitmeniniais kodais ir tekstiniais duomenimis išreikšta konkreti fizinio asmens gyvenamoji vieta, juridinio asmens buveinė ar nekilnojamojo daikto buvimo vieta Lietuvos Respublikos teritorijoje. Remiantis minėto teisės akto 4.3 punktu, adresų objektais, be kita ko, yra pastatai ar jų kompleksai, kurie yra arba gali būti suformuoti kaip atskiras nekilnojamas daiktas.

Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir

apskaitos tvarkos aprašo (toliau vadinama – Aprašas) 7 punkte įtvirtinta nuostata, pagal kurią numeriai žemės sklypams, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatams ir jų kompleksams suteikiami iš eilės didėjimo tvarka nuo gatvės pradžios taško, nustatomo pagal Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu. Pagal gatvės ašinės linijos kryptį dešinėje gatvės pusėje paprastai suteikiami nelyginiai numeriai, kairėje pusėje – lyginiai numeriai.

11. Aprašo 18.6 punkte reglamentuojama, kad žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų ir jų kompleksų numeriai keičiami, kai esantys žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų numeriai neatitinka šio aprašo ir/ar Adresų formavimo taisyklių reikalavimų.

Tyrimo metu nustatyta, jog VĮ Registrų centras 2014 metais, analizuodamas Savivaldybės pateiktus dokumentus dėl adresų suteikimo, nustatė, jog [...] gatvėje „yra adresų, kurie neatitinka teisės aktų reikalavimų“ (pažymos 7.1 punktas). Kas sietina su konkrečiu Pareiškėjo skunde nurodytu atveju, VĮ Registrų centras nustatė, jog Pareiškėjo žemės sklypas su jame esančiais pastatais turi adresą [...], bet jis yra tarp adreso [...], ir adreso [...] (pažymos 7.2 punktas). Atsižvelgiant į tai, VĮ Registrų centras 2014-11-10 raštu Nr. (1.1.30.)s-4520 (pažymos 4.1 punktas) kreipėsi į Savivaldybės administraciją, informuodamas apie nustatytus klaidingus [...] gatvės adresus ir, vadovaujantis minėtu Aprašo 18.6 punktu, įpareigojo Savivaldybės administraciją pakeisti adresus (įtraukiant ir Pareiškėjo gyvenamosios vietos adresą), kurie neatitinka teisės aktų reikalavimų (pažymos 7.3 punktas).

12. Aprašo 38 punkte numatyta, jog savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas informuoja gyventojus apie numatomus suteikti, pakeisti ar panaikinti žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius, paskelbdama viešai seniūnijos patalpose (ten kur seniūnijos yra įsteigtos), savivaldybės interneto svetainėje ir skelbimų lentose (ten, kur jos oficialiai įrengtos). Atsižvelgiant į tai, informacija apie pradedamą rengti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą dėl adresų objektų numerių keitimo ir panaikinimo [...], 2015-02-23 buvo paskelbta viešai Šilainių seniūnijos patalpose ir Savivaldybės interneto svetainėje [www.kaunas.lt/urbanistika/adresu_ir_gatviu_pavadinimu_suteikimas_\(keitimas\)/skelbimai](http://www.kaunas.lt/urbanistika/adresu_ir_gatviu_pavadinimu_suteikimas_(keitimas)/skelbimai) (pažymos 6.3 punktas). Seimo kontrolierius pažymi, jog, vadovaujantis minėta Aprašo 38 nuostata, sprendimas priimamas ne anksčiau kaip po 10 darbo dienų po informacijos apie numatomus suteikti, pakeisti ar panaikinti numerius žemės sklypams, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatams, jų kompleksams, butams, patalpoms ar korpusams paskelbimo gyventojams. Remiantis tyrimo metu surinkta informacija, Pareiškėjo gyvenamosios vietos adresas ir kiti teisės aktų reikalavimų neatitinkantys [...] gatvės adresai buvo pakeisti nepažeidžiant minėto 10 darbo dienų termino, t. y. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-03-12 įsakymu Nr. A-706 (pažymos 6.1 punktas). Šis sprendimas 2015-03-12 buvo pateiktas VĮ Registrų centrui ir, atsižvelgiant į tai, 2015-03-24 Pareiškėjo gyvenamosios vietos adresas [...], buvo pakeistas į adresą [...]. Apie atliktus adresų pakeitimus VĮ Registrų centras 2015-03-24 informavo Savivaldybės administraciją (pažymos 6.5 ir 7.4 punktai).

13. Kaip reglamentuojama Aprašo 42 punkte, savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Adresų registro tvarkymo įstaigos pranešimo apie įregistruotus ar panaikintus adresus gavimo, informuoja gyventojus apie suteiktus, pakeistus ar panaikintus žemės sklypų, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius, paskelbdama viešai seniūnijos patalpose (ten kur seniūnijos yra įsteigtos), savivaldybės interneto svetainėje ir skelbimų lentose (ten, kur jos oficialiai įrengtos).

Atsižvelgiant į tai, informacija apie priimtą sprendimą dėl [...] gatvės pakeistų adresų 2015-03-26 buvo viešai paskelbta Šilainių seniūnijos patalpose ir Savivaldybės interneto svetainėje [www.kaunas.lt/urbanistika/adresu_ir_gatviu_suteikimas_\(keitimas\)/skelbimai](http://www.kaunas.lt/urbanistika/adresu_ir_gatviu_suteikimas_(keitimas)/skelbimai) (pažymos 6.5 punktas). Aprašo 44 punkte įtvirtinta nuostata, kuria vadovaujantis, savivaldybės vykdomoji institucija ar jos pavedimu seniūnas apie suteiktus, pakeistus pastatų, jų kompleksų, butų, patalpų ar korpusų numerius papildomai gali informuoti gyventojus ir kitais būdais. Tyrimo metu nustatyta, jog apie pakeistą adresą Pareiškėjas buvo papildomai informuotas Savivaldybės administracijos 2015-04-22 raštu Nr. 70-2-985 (pažymos 6.4 punktas).

14. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtintas *įstatymo viršenybės* principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose reglamentuojami *informacijos išsamumo* principas, reiškiantis, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija, *tikslumo* principas, reiškiantis, jog pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją, taip pat *teisėtumo* principas, reiškiantis, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais. Taip pat atkreiptinas dėmesys į Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių redakcijos, *galiojusios iki 2015-09-01*, 30 punkto nuostatą, pagal kurią asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje.

Tyrimo metu nustatyta, jog Pareiškėjas 2015-05-06 kreipėsi į Savivaldybės administraciją dėl galimai nepagrįstai pakeisto jo gyvenamosios vietos adreso. Atsižvelgdama į tai, Savivaldybės administracija 2015-05-15 raštu Nr. (33.205)R-2397 laiku, t. y. nepažeidžiant minėto 20 darbo dienų termino, ir tinkamai, t. y. laikantis *informacijos išsamumo*, *tikslumo* ir *teisėtumo* principų, pateikė Pareiškėjui atsakymą, informuodama apie Pareiškėjo gyvenamosios vietos adreso pakeitimo priežastis (pažymos 6.8 punktas).

15. Apibendrinant, darytina išvada, jos Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmuose, keičiant Pareiškėjo deklaruotos gyvenamosios vietos adresą, biurokratizmo ir piktnaudžiavimo požymių nenustatyta ir Pareiškėjo teisė į gerą viešąjį administravimą pažeista nebuvo, dėl to Pareiškėjo skundas dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) yra atmestinas.

16. Papildomai atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, jog, kas sietina su skunde nurodytomis aplinkybės, jog tokiu pačiu adresu ([...]) įregistruotas jo kaimyno žemės sklypas (pažymos 2.5 punktas), pažymėtina, jog remiantis VĮ Registrų centro tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateikta informacija, Nekilnojamojo turto registre yra įregistruotas kitos paskirties žemės sklypas, kurio naudojimo būdas yra inžinerinės infrastruktūros teritorijos (registro Nr. [...]). Šiam žemės sklypui nėra įrašytas ir Adresų registre neįregistruotas adresas. A nuosavybės teise priklausantis kitos paskirties žemės sklypas su statiniais (registro Nr. [...]) įrašytas ir Adresų registre įregistruotas adresas [...] (pažymos 7.7 punktas).

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog, kaip Seimo kontrolieriui tyrimo metu pateiktoje informacijoje nurodė Savivaldybės administracija, atliekant nekilnojamojo turto sandorius, notarai ir visos kitos institucijos (bankai, lizingo ir draudimo kompanijos, Sodra, teismai ir pan.) gauna atnaujintus nekilnojamųjų daiktų adresų duomenis, o atnaujinti minėtų pagrindinių valstybės registrų duomenys automatiškai perduodami visiems susijusiems registrams ir valstybės informacinėmis sistemoms. Atitinkamai, apie pasikeitusį gyvenamosios vietos adresą Pareiškėjas

taip pat gali papildomai informuoti institucijas (pažymos 6.6 punktas).

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

Pareiškėjo X skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepagrįstai pakeičiant Pareiškėjo deklaruotos gyvenamosios vietos adresą, atmesti.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys